

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Constantin Alerguș, Elena Covalenco,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată recursurile ordinare declarate de procuror și de succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, împotriva sentinței Judecătoriei Ocnîța din 02 octombrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2014, în privința inculpatei

***Pulbere Cornelia Victor**, născută la
14 februarie 1980 în s. Otaci, r-nul Ocnîța, domiciliată în
mun. Chișinău, str. Alba Iulia 85/2, ap. 49, cetățeană a
R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare a cauzei

în instanța de fond:

27 martie – 02 octombrie 2013,

instanța de apel:

23 octombrie 2013 – 15 ianuarie 2014,

instanța de recurs:

04 martie – 08 iulie 2014.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ocnîța din 02 octombrie 2013, Pulbere Cornelia a fost condamnată în baza art. 264 alin. (5), 90 Cod penal la 6 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 4 ani.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul succesorului părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, prejudiciul material 130.267 lei și moral 60.000 lei.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că la 03.08.2012, orele 06.30, inculpata Pulbere Cornelia, conducând automobilul „Mercedes”, n/î PLWG ER 22, deplasându-se pe drumul republican R-8 din direcția or. Otaci în s. Sauca, r-nul. Otaci, avînd în calitate de pasageră pe mama sa, Lucaș Ecaterina, a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere și anume: pct. 10. 1) lit. a), b) - persoana care conduce un vehicul trebuie să fie aptă din punct de vedere psihofiziologic și medical, să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul la drum, pct. 39. 1) - înaintea începerii deplasării,

reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, pct. 42. 1) - determinarea benzilor de circulație se efectuează prin marcaj sau indicatoarele rutiere 5.37.1 - 5.41.3, iar în lipsa acestora - de către conducătorii vehiculelor, ținând cont de lățimea carosabilului, gabaritele vehiculelor și intervalele de distanță necesare, pct. 42. 2) - în afara localităților conducătorii trebuie să conducă vehiculele cât mai aproape de marginea dreaptă a carosabilului, pct. 45. 1) lit. a), b), c), d) - conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului particularitățile încărcăturii, situația rutieră, pct. 45. 2) - în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, a ieșit pe contrasens tamponînd frontal automobilul „VAZ-2108”, n/î OC AL 015, condus de Moscaliuc Alexei, care se deplasa regulamentar din s. Sauca în direcția or. Otaci.

În rezultat, pasagerului autoturismului „Mercedes”, Lucaș Ecaterina, și conducătorului automobilului „VAZ-2108”, Moscaliuc Alexei, i-au fost cauzate vătămări corporale grave, soldate cu decesul victimelor.

Instanța a reținut că pe lângă faptul că inculpata a recunoscut vina, aceasta a fost dovedită prin probele administrate pe caz și a încadrat acțiunile ei în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației și mijloacelor de transport de către o persoană care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul a două persoane.

La stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă, instanța a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, de scopul pedepsei penale – prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatei cât și a altor personae, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatei, că ea este caracterizată pozitiv, întreține un copil minor, a recunoscut vina, a săvârșit o infracțiune din imprudență, că circumstanțe agravante pe caz nu au fost stabilite, or, circumstanța invocată de partea acuzării de provocare prin infracțiune a unor urmări grave nu poate fi concomitent considerată drept circumstanță agravantă, deoarece se cuprinde în fapta infracțională în calitate de semn al acestei componente de infracțiune, că una din victime este chiar mama inculpatei și a concluzionat oportun aplicarea față de ea condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate, conform prevederilor art. 90 Cod penal.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 264 alin. (5) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Apelantul a invocat că pe parcursul urmăririi penale cât și în instanța de judecată, inculpata a avut un comportament dur cu succesul părții vătămate, necerîndu-și scuze pentru cele comise. Fiind audiată, a încercat prin orice metode de a duce în eroare instanța și participanții, născocind diferite situații aberante în favoarea sa.

Inculpata a recunoscut vina deja cînd cercetarea judecătorească a lut svîrșit și probele îi dovedeau cu certitudine vinovăția în comiterea infracțiunii imputate.

Reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei și modul cum a acționat inculpata, nu se constată temeiuri pentru a se da o mai mare eficiență circumstanțelor atenuante reținute în favoarea inculpatei și anume aplicarea față de ea a prevederilor art.

90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei nefiind aptă pentru a îndeplini funcțiile și a realiza scopul pedepsei în contextul în care infracțiunea a fost deja săvârșită.

3.1. Succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, la fel a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată la o pedeapsă mai aspră, cu admiterea integrale a acțiunii civile.

Apelanta a indicat că instanța de fond, la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont că pe inculpata de mai multe ori și-a schimbat depozițiile și a recunoscut vinovăția numai la sfârșitul examinării cauzei, ea nu a regretat de cele comise, nu a cerut iertare, nu a recuperat cheltuielile suportate, că în urma infracțiunii a decedat unicul fiu de 21 de ani.

Este de acord cu capătul de sentință privind încasarea prejudiciului material.

3.2. A declarat apel și inculpata, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea civilă.

Apelanta a indicat că instanța de fond neîntemeiat a încasat prejudiciul material în sumă de 130.264 lei, deoarece acesta nu a fost justificat prin probe.

Totodată, prejudiciul moral încasat, în mărime de 60.000 lei, este unul exagerat.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2014, toate apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, fiind corect apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de fond, la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă, a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 și 75 Cod penal, corect a ținut cont de gravitatea faptei și urmările prejudiciabile survenite, de persoana inculpatei care este la prima abatere săvârșind o infracțiune din imprudență, fiind caracterizată pozitiv la locul de muncă și de trai, avînd la întreținere un copil minor, cu instruirea și educarea cărui se ocupă de una singură.

Astfel, în prezența circumstanțelor atenuante ale cauzei și în lipsa celor agravante, prima instanță just a concluzionat posibilitatea aplicării în privința inculpatei a dispozițiilor art. 90 Cod penal.

Or, în corespundere cu art. 61 Cod penal, scopul pedepsei penale nu se cuprinde doar în condamnarea celui vinovat, nu constituie o răzbunare pentru cel ce o execută, ci și în corectarea lui, întru prevenirea comiterii pe viitor a altor fapte penale.

Deaceia, în împrejurările de fapt ale cauzei, ce țin de săvârșirea unei infracțiuni din imprudență și reieșind din personalitatea inculpatei, care în urma inactului rutier la fel a suportat decesul mamei sale, avînd la întreținere și educare un copil minor, recunoaște vina și regretă de urmările survenite, este posibil a menține pentru ea dispozițiile sentinței privind suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate.

Potrivit cheltuielilor de ordin material suportate de către reprezentantul legal și succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, în legătură cu tratament și serviciile funerare, precum și datelor privind costul automobilului deteriorat, stabilite prin raportul de evaluare, instanța de fond corect a dispus admiterea acțiunii civile, încasînd de la inculpată sumă de 130.267 lei.

La fel, aprecierea despăgubirilor de ordin moral a fost determinată de suferințele suportate de reprezentantul legal și succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, în

legătură cu decesul fiului său, fiindu-i adjudecată o recompensa adecvată, în mărime de 60.000 lei.

La stabilirea cuantumului despăgubirilor, instanța a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate reprezentantului legal și succesorului părții vătămate, raportate la gradul de vinovăție a inculpatei și comportamentul manifestat de ea ca rezultat al faptei comise.

5. Procurorul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a sentinței instanței de fond și deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie exclusă aplicarea față de inculpată a prevederilor art. 90 Cod penal.

Recurentul a invocat că circumstanțele la care a făcut referire instanța de apel sunt insuficiente pentru stabilirea pedepsei în raport cu împrejurările cauzei.

Instanța de apel nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute la art. 61 alin. (2) Cod penal, faptul că accidentul rutier s-a soldat cu decesul a 2 victime, ceea ce denotă ineficiența condamnării inculpatei cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Atît pe parcursul urmăririi penale, cît și în instanța de judecată, inculpata a avut un comportament dur cu succesorul victimei, necerîndu-și scuze pentru cele comise.

Inculpata a recunoscut vina deja cînd cercetarea judecătorească în prima instanță a luat sfîrșit, adică după ce toate probele au fost examinate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. A declarat recurs ordinar și succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, în care solicită casarea hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care: *„a-i stabili inculpatei pedeapsă prevăzută de art. 264 alin. (5) CP, cu ispășirea reală a pedepsei, cu încasarea prejudiciului moral”*.

Recurenta a indicat că:

a) la stabilirea pedepsei, instanțele judecătorești nu au ținut cont că pe parcursul urmăririi penale inculpata de mai multe ori și-a schimbat depozițiile și nu recunoștea vina. În cadrul cercetării judecătorești inculpata a făcut depoziții contrare celor de la urmărirea penală și numai la sfîrșitul examinării cauzei a declarat că este vinovată de comiterea accidentului. Pînă la moment nu a conștientizat vina, deoarece a declarat apel în latura civilă, nu a regretat, nu și-a cerut iertare, nu a recuperat cheltuielile suportate.

Instanțele nu au motivat respingerea întregului quantum al despăgubirilor morale. În urma accidentului a decedat unicul fiu, de 21 de ani. Ea a fost traumată psihic, fiind provocate suferințe mari întregii familii, iar pe fonul suferințelor i s-a înrăutățit starea sănătății.

Este de acord cu capătul de sentință privind încasarea prejudiciului material;

b) copilul ei minor este mai mult timp crescut și educat de către tata inculpatei, ea permanent fiind plecată peste hotarele țării. Starea ei materială este destul de bună, fiind administratorul firmei cu venit de milioane de dolari;

c) instanțele nu s-au referit la măsura preventivă. Fiind condamnată condiționat, inculpata pleacă peste hotarele țării, s-a deplasat în Polonia, pînă în prezent nu i-a fost ridicat permisul de conducere.

În drept, recursul este întemeiat pe *„art. 420-435 CPP”*.

6. Judecînd recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și

motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, din următoarele considerente.

În primul rînd, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului, doar în temeiurile prevăzute de lege. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în acest sens.

Sub acest aspect se reține că:

a) recursul ordinar declarat de procuror este întemeiat, inclusiv, pe temeiul prescris în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cum ar fi că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel (pct. 5 din decizie).

Totodată, în recursul respectiv, în pofida prevederilor de drept enunțate nu este specificat asupra căror motive concrete din apelul acuzatorului, raportate la circumstanțele invocate în descriptivul deciziei contestate, nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, omițîndu-se totalmente motivarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (pct. 4 și 5 din decizie);

b) recursul ordinar declarat de succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, este întemeiat pe art. 420-435 Cod de procedură penală.

Prin urmare, recurenta nu a indicat aliniatul și punctul concret, cît și niciun temei din categoria celor prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în acest sens (pct. 5.1. din decizie).

Astfel, recursurile ordinare nu întrunesc condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul procurorului și a succesorului părții vătămate cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

În al doilea rînd, conform art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiurile cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și cu privire la argumentele invocate în recursurile ordinare (pct. 5, 5.1 lit. a) din decizie), în care nici nu se conțin referiri la erori de drept concret definite, pornind și de la faptul că în rechizitoriu lipsește invocarea circumstanțelor agravante menționate în recursul procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărîrilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2 și 4 din prezenta decizie, relevă în mod concludent că ambele instanțe au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind individualizarea pedepsei aplicate inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, luînd temeinic în considerare că inculpata este la prima abatere săvîrșind

o infracțiune din imprudență, este caracterizată pozitiv la locul de muncă și de trai, are la întreținere un copil minor, cu instruirea și educarea cărui se ocupă de una singură, în urma impactului rutier la fel a suportat decesul mamei sale, a recunoscut vina și regretă de urmările survenite.

În această consecutivitate, instanțele au ținut cont de prevederile art. 61, 75 și 90 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în limitele și în corespundere cu prevederile legale.

Mai mult, potrivit argumentelor invocate la pct. 5 și 5.1 din decizie, recursurile ordinare sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat circumstanțele cauzei, inclusiv în latura pedepsei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor judecătorești privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul și succesorul părții vătămate, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare este lipsită de orice suport legal.

La fel se reține că, conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, în recurs pot fi invocate doar acele temeiuri care au fost indicate și în apel.

Se atestă, însă, că argumentele specificate în recursul ordinar al succesului părții vătămate și reproduse în pct. 5.1 lit. b) din prezenta decizie, nu au fost invocate și în apel, fiind, astfel, invocate în recurs neîntemeiat (*pct. 3.1 și 5.1 din decizie*).

Pe lângă acesta, argumentele specificate de succesul părții vătămate la pct. 5.1 lit. c) din prezenta decizie se referă la chestiunile ce țin de executarea sentinței, adică sunt invocate neîntemeiat, deoarece nu prezintă temeiuri de drept din categoria celor prescrise la art. 427 Cod de procedură penală, fiind improprie recursului ordinar.

Este de menționat și că, conform art. 66 alin. (2) pct. 2) și 8) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul de a tăcea și a nu mărturisi împotriva sa, să facă declarații sau să refuze de a le face, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa. Potrivit art. 103 alin. (3), 104 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul nu poate fi forțat să mărturisească împotriva sau să-și

recunoască vinovăția și nu poate fi tras la răspundere pentru refuzul de a face astfel de declarații.

Prin urmare, la stabilirea pedepsei, instanțele judecătorești nici nu au putut lua în considerare faptul că inculpata pe parcursul urmăririi penale de mai multe ori și-a schimbat depozițiile și a recunoscut vina deja când cercetarea judecătorească în prima instanță a luat sfârșit, adică după ce toate probele au fost examinate, cum este invocat în recursurile ordinare.

Or, aceste împrejurări constituie un drept legal al inculpatului și nu face parte din categoria celor agravante, prevăzute în art. 77 Cod penal (*pct. 5, 5.1 lit. a) din decizie*).

Astfel, circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile atacate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția și au aplicat inculpatei o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, că recursurile ordinare sunt neîntemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că el este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursurile nominalizate sunt neîntemeiate, ele urmează a fi respinse ca inadmisibile, cu menținerea hotărârilor atacate.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procuror și de succesorul părții vătămate, Moscalciuc Ludmila, împotriva sentinței Judecătoriei Ocnîța din 02 octombrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2014, în privința inculpatei Pulbere Cornelia Victor, cu menținerea hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 22 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Constantin Alerguș

Elena Covalenco

Ion Guzun